

funkciói felől közelítjük meg a könyvtár szerepét. A könyvtárosok inkább a 18 éves aluli ifjúság könyvtári ellátásának problematikájában gondolkodnak. Nagyon örvendetes, hogy a *Könyvtáros* számos cikkében, különösen az utóbbi időben rendszeressé vált *Iskola és könyvtár* rovatban az említett két szempont egyre inkább összekapcsolódik. Sok elvi tanulmány és számos kitűnő gyakorlati tapasztalat közzététele tanúskodik arról, hogy az általános iskolai és a középiskolai tanulók könyvtári ellátását a közművelődési könyvtárosok is az iskolai oktatást és nevelést segítve kívánják megoldani.

Bár egyre nyomatékosabbak azok a vélemények, amelyek az általános iskolai könyvtárak fenntartása és fejlesztése mellett törnek lándzsát, hangsúlyosan jelentkezik az a nézet is, hogy az általában jobb helyzetben levő tanácsi gyermekkönyvtárak vegyék át ezek feladatát. Nyilvánvaló, hogy az anyagi lehetőségek fogják megszabni, hol célszerű párhuzamosan fejleszteni a gyermekkönyvtárt és az iskolai könyvtárt is, és hol kell megelőgedni csupán az egyikkel. Az is nyilvánvaló azonban, hogy ez a két könyvtártípus — éppúgy, mint a középiskolai és a közművelődési felnőttkönyvtár — valamilyen formában mindig egymás kiegészítője lesz. Fontos, hogy *kiegészítőnek tekintsek egymást, ne riválisnak!* Ha az iskolai könyvtár jól dolgozik, olvasókat nevel a közművelődési könyvtár számára; ha a gyermekkönyvtár megkedvelteti az olvasást, a tanulók az iskolában is igényelni fogják a könyvtári szolgáltatásokat. Néhány éve felmérést végeztem a kecskeméti Katona József Gimnáziumban a legtöbbit és a legkevesebbet olvasó osztály tanulóiról. Az derült ki, hogy az iskolai könyvtár legszorgalmasabb látogatói tagjai voltak a megyei könyvtárnak is, akik viszont nem jártak az iskolai könyvtárba, más könyvtárt sem vettek igénybe.

Olvastunk a *Könyvtárosban* elmarasztaló megállapításokat is iskolákról, pedagógusokról, iskolai könyvtárakról. Nem akarjuk kétségbe vonni ezek jogosságát, hiszen ismerjük a magunk házatáját. Bizonyosak vagyunk abban is, hogy a bírálók használni akarnak közös ügyünknek. Mégis azt javaslom, *legyünk több türelemmel egymás iránt.* Ha egy-egy iskola nevelői nem reagálnak kellő módon mégoly kitűnő könyvtári kezdeményezésekre sem, a könyvtárosok ne tekintsek ezt ellenséges gesztusnak. A könyvtárosok néha úgy érzik, hogy a tanárok nem tekintik őket egyenrangú partnernek. (Bizonyos mértékig áll ennek a fordítottja is: az iskolai könyvtárosokban szintén van alacsonyabbrendűségi érzés a könyvtáros szakmában járatosabb közművelődési könyvtárosokkal szemben.) Azt hiszem, az iskolai könyvtárak megerősödése, az *iskolai könyvtárosi hivatás általánosabbá válása* sokat fog itt segíteni. Az iskolai könyvtáros — félig tanár, félig könyvtári szakember — összekötő kapocs lehet a pedagógusok és a könyvtárosok között. E két hivatás folytatóinak szorosabb kapcsolata, kartársias egységbe olvadása feltétlenül nyeresége lenne a magyar közművelődésnek.

Mint elfogódott szavú legkisebb testvér kezdtem az üdvözlést, s most úgy látom, talán vissza is éltem azzal, hogy szót kaptam a családban. Kérem, tulajdonítsák annak, hogy mi, iskolai könyvtárosok, szeretnénk magunkat *teljesen otthonosan érezni a magyar könyvtárosok közösségében.* Köszönjük a *Könyvtárosnak*, hogy problémáinknak helyet adva, mindennapi munkánkat segítve, befogadott bennünket az „igazi” könyvtárosok közé.

Orosz László

a kecskeméti Katona József Gimnázium könyvtárosa

Egy gyermekkönyvtáros üdvözlete

Nyolc esztendővel ezelőtt lettem könyvtáros, ezzel sok érem vágyam teljesült. A Szabó Ervin Könyvtár fogadott könyvtárosaival közre, és kis vagabetűvel egy gyermekkönyvtárba kerültem. Az első napokban akkori könyvtárvezetőm adta kezembe a Könyvtárost, mely azóta is állandó szakmai tájékozódási forrásom.

A Könyvtáros ismertetett meg a magyar könyvtárüggyel, az ország könyvtárait, azok problémáival, eredményeivel. Állandó tájékoztatást nyújtott a különböző módszertani elképzelésekről, azok megvalósításáról, esetleges kudarcáról. A folyóirat születését, hősi korszakát nem volt alkalmam végigkísérni, de most figyelve működését azt tapasztalom, hogy szinte jelen van minden eseményél, ami a könyvtárakkal kapcsolatos. Fontos összekötő kapocs tehát az ország valamennyi közművelődési könyvtára között, nekünk könyvtárosoknak jelentős orgánumunk.

E köszöntő megírása előtt végiglapoztam a bekötött évfolyamokat, hogy magamban újra felelevenítsem az elmúlt esztendőket egy-egy érdekes írását. Meglepődtem, hogy az egyre jobban fejlődő gyermekkönyvtárakról milyen kevés cikk jelent meg. Természetesen elsősorban a gyermekkönyvtárosoknak kellene többet írniuk, beszámolniuk munkájukról. Szükséges lenne, hogy a gyermekkönyvtári kiadványokról,

bibliográfiákról bővebben kapjunk tájékoztatást. A megjelenő ifjúsági irodalomról is szívesen olvasnánk kritikákat. A sajnos egyre ritkábban rendezett gyermekkönyvtáros tapasztalatcserékről is szeretnénk többet olvasni. Az 1968-ban megrendezett országos gyermekkönyvtári napokról sem olvashattunk.

Nagyon hasznos lenne, ha időnként a „módszertanosok” írának vitaindító cikkeket, melyek kissé megmozgatnák a nagyon tevékeny, de az írástól visszariadó gyermekkönyvtárosokat is. Ezekből az írásokból igen nagy hasznot meríthetnénk, hiszen a gyermekkönyvtári hálózat országszerte most van kialakulóban, és magas azoknak a száma, akik nem rendelkeznek elegendő tapasztalattal.

A gyermekkönyvtárakban, így a budapesti könyvtárakban is, rendszeresen tartunk csoportos foglalkozásokat olvasóinknak. Az új típusúakból bemutatót rendezünk a könyvtárosok számára. Ezekről a rendezvényekről is szívesen olvasnánk a Könyvtáros hasábjain. Ilyenekről bizonyosan örömmel olvasnának a vidéki gyermekkönyvtárosok, mint ahogyan mi is szeretnénk tudni az ő hasonló foglalkozásaikról.

Úgy érzem, ha ilyen és ehhez hasonló kérdésekkel gyakrabban foglalkozna, még megfelelőbb hírforrás, tájékoztatási fórum lehetne a Könyvtáros.

Ünnepi köszöntőm végül is kívánságok listájává alakult. Talán ezt nem veszik tőlem rossz néven, hiszen a lapot magaménak érzem, és ha egy kissé önzően a gyermekkönyvtárosok érdekét képviselve írtam is, úgy gondolom, hogy a kért írások nemcsak a mi könyvtári munkánkat segítének, hanem tovább emelnék a Könyvtáros színvonalát is.

Rostás Jenőné

a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 15. sz. gyermekkönyvtárának vezetője

A Könyvtáros és a szakkönyvtáros

A magyar könyvtárügynek nem csupán központi szakfolyóirata a Könyvtáros: tulajdonképpen az egyetlen olyan lapunk, amely valamennyi könyvtárba eljuthat, s reméljük, előbb-utóbb el is jut.

A Könyvtáros jelenleginél nagyobb arányú elterjesztése érdekében — s itt nem elsősorban az előfizető intézmények, hanem a tényleges használók számának növelésére gondolunk — közelebbről meg kell vizsgálnunk a folyóirat feladatait, a vele szemben támasztott igényeket s a jogos kívánalmak kielégítésének jelen szintjét, jövőbeni lehetőségeit.

A lap feladata — véleményünk szerint — mindenekezlőtt az országos, teljes könyvtárügyünket érdeklő-érintő problémák, feladatok, eredmények, törekvések bemutatása, könyvtárosok és fenntartók számára egyaránt érthetően. E feladatnak csaknem maradéktalanul — s joggal állíthatjuk: a legmegfelelőbb színvonalon — eleget is tesz. Példaként legyen elég a III. országos könyvtárügyi konferencia előkészületeinek és lefolyásának igen alapos ismertetésére, közlésére utalnunk.

Volna azután a Könyvtárosnak — jelenlegi helyzetéből fakadóan — egy másik, hasonlóképpen fontos funkciója: egyes könyvtárak, könyvtártípusok ismertetése, teljes vagy részleges elemzése, bemutatása. Természetesen ilyen esetekben a hangsúlynak az általános, a más könyvtárak, könyvtártípusok számára is hasznos, érdekes elemeken kell maradnia, hisz a Könyvtáros — terjedelme és központi, országos jellege miatt — nem vállalhatja, hogy egy könyvtártípus, vagy hálózat szakfolyóirata legyen. Érzésünk és tapasztalatunk szerint a folyóirat ezt a feladatát nem egyenletesen oldja meg. Míg egyes tanácsi, szakszervezeti, gyermekkönyvtárakról, vagy e könyvtárak hálózatairól mindenkit érdeklő, hasznos, gondolatébresztő cikkek jelennek meg minden számban, addig sokszor hónapokig kell várni, míg hasonló jellegű írás lát napvilágot szakkönyvtárainkról.

Kétségtelen és öröndetes, hogy a Könyvtáros az utóbbi években sokat tett tartalmi sokoldalúsága érdekében. Általános — és korántsem csak a szakkönyvtárakat érintő — problémákat ismertető cikkek jelentek meg a könyvtárgépesítésről, a könyvtári munka racionalizálásáról. Ha vázlatosan is, megismerkedhettek az olvasók néhány nagy tudományos könyvtárunk eredményeivel, problémáival.

Nem érezzük azonban túlzásnak, ha ezt keveselljük. Úgy tűnik, hogy tudományos és szakkönyvtárainkban folynak még olyan munkálatok, felmerülnek még olyan problémák, amelyek nem csupán egy szűk (vagy nem is olyan szűk) kört érintenek, hanem számot tarthatnának minden olyan könyvtáros érdeklődésére, aki igyekszik széles ismereteket szerezni a magyar könyvtárügy egészéről. Meggyőződésünk, hogy a Könyvtáros — tovább folytatva megkezdett „látókör-tágító” tevékenységét — még nagyon sokat tehet, s reméljük: tesz is ezen a téren.